


Міністерство освіти і науки України
Херсонський державний університет
Кафедра української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
української мови


«27» серпня 2019 року
Климович С.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ОРФОГРАФІЧНИЙ ПРАКТИКУМ

спеціальність 035 Філологія (Українська мова та література)

факультет української філології та журналістики

2019/2020 навчальний рік

Робоча програма «Орфографічний практикум» за спеціальністю
035 Філологія (Українська мова та література)

Розробник: Климівич С.М., доцент, кандидат філологічних наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української мови
Протокол від «27» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри української мови
_____ Климівич С.М.
(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української мови
Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

Завідувач кафедри української мови
_____ Климівич С.М.
(підпис)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри української мови
Протокол від «___» _____ 20__ року № ___

Завідувач кафедри української мови
_____ Климівич С.М.
(підпис)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03. Гуманітарні науки	Нормативна	
	Спеціальність 035 Філологія (Українська мова та література)		
Змістових модулів – 2		Рік підготовки – 1	
		Семестр	
Загальна кількість годин – 90 год.		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Ступінь вищої освіти: бакалавр	Практичні, семінарські	
		32 год.	4 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		58 год.	86 год.
		Вид контролю: диф. залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 37/63%,

для заочної форми навчання – 4/96 %

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: активізація, поглиблення та систематизація знань, одержаних студентами у школі; підготовка студентів до засвоєння інших предметів лінгвістичного циклу; зацікавлення студентів актуальними проблемами правопису з метою подальшого їх дослідження. «Орфографічний практикум» передбачає в багатьох випадках відновлення й закріплення орфографічних навичок, роботу над удосконаленням культури зв'язного усного і писемного мовлення.

Завдання курсу:

Теоретичні – ознайомити студентів з основними поняттями та категоріями орфографії; показати взаємозв'язок орфографії та орфоепії шляхом зіставлення фонетичного та морфологічного принципів правопису; виробити стійке розуміння історичного й диференційного принципів українського правопису.

Практичні – актуалізувати знання про правопис, набуті в середній школі, та поглибити їх; виробити потребу формування на основі теоретичних знань стійких практичних навичок використання основних орфографічних норм.

КОМПЕТЕНТНОСТІ

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Фахові компетентності:

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати українську мову, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів української мови.

ФК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм української літературної мови та культури мовлення.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземною(ими) мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію української мови і літератури та зарубіжної літератури і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПРН 10. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати практичній діяльності.

ПРН 11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами.

ПРН 15. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин або 3 кредити ECTS.

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ. Загальні відомості про мову. Українська мова – національна мова українського народу, один з вирішальних чинників самобутності його і державна мова України. Поняття орфографії. Орфограми, типи орфограм. Принципи української орфографії. Нова редакція Українського правопису (2019).

Фонетика і орфографія. Чергування звуків і відображення його на письмі. Позиційні чергування голосних звуків. Ненаголошені /e/, /и/, /o/ у різних морфемах. Чергування /y/ з /в/ та /i/ з /й/. Особливості їх вимови. Історичні чергування голосних звуків. Найдавніші чергування /e/ - /o/; /i/ - /a/; /e/ - /i/; /o/ - /a/. Чергування /o/, /e/ з /i/. Чергування /e/ з /o/ після шиплячих та /й/. Звук /a/ з етимологічного /o/. Особливості їх вимови.

Чергування приголосних /g/, /k/, /x/ з /ж/, /ч/, /ш/ і /з', /ц', /с'. Зміни приголосних при словотворенні: /g/, /ж/, /з/ + -ськ/ий/, -ств/o/ = -зьк/ий/, -ств/o/; /k/, /ч/, /ц/ + ськ/ий/, -ств/o/ = -цьк/ий/, -цтв/o/; /x/, /ш/, /с/ + -ськ/ий/, -ств/o/ = -ськ/ий/, -ств/o/. Особливості написання та вимови.

Позначення м'якості приголосних на письмі вживанням м'якого знака та букв *я, ю, є*. Написання м'якого знака в кінці і в середині слів. Випадки, коли м'який знак не пишеться.

Подвоєння і подовження приголосних. Спрощення у групах приголосних, їх вимова. Вживання апострофа. Випадки, коли апостроф не пишеться. Сполучення літер *йо,ьо*.

Уподібнення приголосних за дзвінкістю/глухістю, за твердістю/м'якістю, за місцем і способом творення. Зіставлення написання та вимови звуків і звукосполук при уподібненні.

Орфоенія. Норми сучасної української вимови. Причини відхилення від орфоепічних норм. Основні риси правильної української літературної вимови. Вимова голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях. Вимова окремих приголосних і звукосполук. Вимова слів іншомовного походження.

Графіка й орфографія. Правопис слів разом, окремо, з дефісом.

Вживання великої букви. Правопис прізвищ, імен та імен по батькові. Правопис географічних назв.

Правопис слів іншомовного походження. Правопис прізвищ та географічних назв іншомовного походження.

Перенос частин слів з рядка в рядок. Нетотожність понять «поділ слова на склади» і «перенесення частин слова з рядка в рядок». Загальні правила переносу. Технічні правила переносу.

Морфологія і орфографія.

Іменник. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I відміни: родовий відмінок однини (тверда група – закінчення *-и*, м'яка група і мішана – *-і*); давальний і місцевий відмінки однини (закінчення *-і* та чергування приголосних перед ним); вимова звукосполучень [жц'], [шц'], [чц'], [т'ц']; орудний відмінок однини (закінчення *-ею* в іменниках мішаної групи); клична форма (різні закінчення для іменників твердої та м'якої та мішаної груп, для іменників чоловічого та жіночого роду); родовий відмінок множини (нульове закінчення, м'який знак у кінці слів, паралельні форми); передача на письмі ненаголошених голосних /e/, /u/; поява голосних /o/, /e/; збереження подвоєння в словах іншомовного походження; закінчення *-ах* у місцевому відмінку множини.

Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників II відміни: *-а(-я)*, *-у(-ю)* у родовому відмінку однини, паралельні закінчення; закінчення *-ові(-еві)*, *-у(-ю)* у давальному і місцевому відмінках однини, паралельні форми; зміна приголосних /g/, /k/, /x/ на /z'/, /ц'/, /с'/ перед *і*; залежність відмінкових закінчень іменників чоловічого роду у знахідному відмінку однини від лексико-семантичного поділу їх на істоти і неістоти; паралельні закінчення; закінчення *-ом*, *-ем*, *-єм* в орудному відмінку однини; закінчення іменників у кличній формі (*-у(-ю)*, *-е*); закінчення *-и*, *-а(-я)*, *-і(-ї)* у називному відмінку множини; наявність паралельних форм; закінчення *-ів* і нульове закінчення у родовому відмінку множини; наявність паралельних форм; закінчення у назвах істот і неістот у знахідному відмінку множини, наявність паралельних форм; паралельні форми в орудному відмінку множини; закінчення *-ах* у місцевому відмінку множини.

Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників III відміни: наявність і відсутність подвоєння літер перед закінченням *-ю* в орудному відмінку однини; апостроф перед закінченням *-ю*; особливості

відмінювання іменника *мати*; закінчення *-ах, -ях* (а не *-ам, -ям*) у місцевому відмінку множини.

Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників IV відміни: суфіксальні форми непрямих відмінків типу *теляти, поросяти*; безсуфіксні та суфіксальні форми в родовому і орудному відмінках іменників типу *ім'я, плем'я*.

Відмінювання іменників, які перебувають поза відмінами.

Прикметник. Поділ прикметників на групи за значенням. Вищий і найвищий ступені порівняння якісних прикметників. Особливості вживання синтетичних і аналітичних форм вищого і найвищого ступенів якісних прикметників. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень прикметників твердої та м'якої групи; паралельні форми закінчень у місцевому відмінку однини. Особливості відмінювання прикметників на *-лиций*.

Числівник. Зв'язок числівників з іменниками. Відмінювання простих (власне кількісних) числівників *один, два, три, чотири, п'ять – десять* тощо; *сорок, сто*; паралельні форми (*п'яти* і *п'ятьох*); правопис відмінкових закінчень (м'який знак). Відмінювання і правопис складних числівників на позичення десятків і сотень. Відмінювання і правопис складених числівників. Відмінювання і правопис неозначено-кількісних, збірних, дробових і порядкових числівників.

Займенник. Відмінювання і правопис особових та зворотного займенника. Паралельні відмінкові форми. Прийменники при особових займенниках у непрямих відмінках. Відмінювання займенників за прикметниковим і числівниковим зразками.

Дієслово. Правопис особових закінчень дієслів: *е, є* у закінченнях дієслів першої дієвідміни та *и, ї* у закінченнях дієслів другої дієвідміни, м'який знак у закінченнях дієслів. Паралельні закінчення в особових формах дієслів (*-емо, -ем, -імо, -ім* та ін.), особливості їх функціонування в українській мові.

Творення і правопис дієприкметників в українській мові (суфікси *-уч- (-юч-), -ач-(-яч-), -л-, -н-, -ен-, -ан-(-ян-)*). Творення правопис дієприслівників (суфікси *-учи(-ючи), -ачи(-ячи), -ши, -вши*). Написання *и* у суфіксах дієприслівників недоконаного виду та закінчення *і* – у називному відмінку множини активних дієприкметників теперішнього часу.

Написання *н* і *нн* у суфіксах дієприкметників і прикметників.

Прислівник. Особливості творення прислівників. Написання прислівників разом і з дефісом. Правопис прислівникових сполучень. Написання *не, ні* у прислівниках. Написання *н, нн* у прислівниках.

Службові слова. Правопис складних прийменників разом і з дефісом. Правопис складених прийменників типу *з приводу, в силу, на випадок* тощо. Написання і вимова кінцевих дзвінких приголосних прийменників *з, без, через, повз, від, під, повід, між, понад* тощо перед початковим глухим приголосним наступного слова.

Правопис складних і складених сполучників. Роль наголосу у розмежуванні сполучників і однозвучних з ними слів, що належать до інших частин мови.

Написання часток разом, з дефісом і окремо.

Написання часток *не* і *ні* з різними частинами мови.

Правопис вигуків, звуконаслідувальних слів і мовних виразів етикету.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	ла б	інд	с.р		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Фонетика. Графіка і орфографія. Орфоепія												
Тема 1. Диктант на перевірку грамотності. Поняття орфографії. Нова редакція Українського правопису (2019).	5		2			3	5					5
Тема 2. Історичні чергування голосних звуків.	4		2			2	4					4
Тема 3. Чергування приголосних. Зміни приголосних при словотворенні.	6		2			4	6					6
Тема 4. Позначення м'якості приголосних на письмі. Вживання апострофа.	5		2			3	5					5
Тема 5. Подвоєння і подовження приголосних. Спрощення у групах приголосних. Уподібнення приголосних	5		2			3	5					5
Тема 6. Правопис слів разом, окремо, з дефісом.	5		2			3	5			1		4
Тема 7. Вживання великої букви.	7		2			5	7					7
Тема 8. Правопис слів іншомовного походження. Правопис прізвищ та географічних назв іншомовного походження.	8		2			6	8			1		7
Разом за змістовим модулем 1	45		16			29	45	45		2		43

Змістовий модуль 2. Морфологія і орфографія

<p>Тема 1. Іменник. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I відміни. Особливості відмінювання і правопис закінчень іменників II відміни.</p>	5		2			3	5					5
<p>Тема 2 Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників III, IV відмін. Відмінювання іменників, які перебувають поза відмінами.</p>	5		2			3	5					5
<p>Тема 3 Числівник. Зв'язок числівників з іменниками. Відмінювання і правопис простих, складних і складених числівників.</p>	7		2			5	7					7
<p>Тема 4. Займенник. Розряди займенників. Відмінювання і правопис займенників. Творення і правопис заперечних та неозначених займенників.</p>	6		2			4	6					6
<p>Тема 5. Дієслово. Поділ дієслів на дієвідміни. Дієвідмінювання дієслів. Правопис особових закінчень дієслів I, II дієвідмін. Дієприкметник, творення і правопис дієприкметників.</p>	8		2			6	8		1			7
<p>Тема 6 Прислівник. Особливості творення прислівників. Написання прислівників разом і з дефісом. Написання <i>не, ні</i> у прислівниках.</p>	5		2			3	5					5

Тема 7 Службові слова. Правопис складних прийменників разом і з дефісом. Написання складених прийменників окремо. Правопис складних і складених сполучників. Написання часток разом, з дефісом і окремо. Написання часток <i>не, ні</i> з різними частинами мовами.	7		2			5	7					7
Тема 8. Диктант. Граматичне завдання.	2		2				2		1			1
Разом за змістовим модулем 2	45		16			29	45		2			43
Усього годин	90		32			58	90		4			86

5. ЗМІСТОВІ МОДУЛІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Денна форма навчання

Змістовий модуль 1.			
Тема: Фонетика. Графіка і орфографія. Орфоепія.			
Практичний модуль			
	Тема	План	
1	Вхідний контроль знань. Орфографія української мови.	Диктант на перевірку грамотності. Поняття орфографії. Орфограми, типи орфограм. Принципи української орфографії. Нова редакція Українського правопису (2019).	2
2	Історичні чергування голосних звуків	Найдавніші чергування /e/ - /o/; /i/ - /a/; /e/ - /i/; /o/ - /a/. Чергування /o/, /e/ з /i/. Чергування /e/ з /o/ після шиплячих та /й/. Звук /a/ з етимологічного /o/. Особливості їх вимови.	2
3	Чергування приголосних	Чергування приголосних /g/, /k/, /x/ з /ж/, /ч/, /ш/ і /з'/, /ц'/, /с'/.	2
4	Позначення м'якості приголосних. Вживання апострофа.	Позначення м'якості приголосних на письмі вживанням м'якого знака та букв я, ю, є. Написання м'якого знака в кінці і в середині слів. Випадки, коли м'який знак не пишеться. Вживання апострофа. Випадки, коли апостроф не пишеться. Сполучення літер йо, ьо.	2
5	Подвоєння і подовження приголосних. Спрощення у групах приголосних, їх вимова. Уподібнення приголосних	Подвоєння і подовження приголосних. Спрощення у групах приголосних, їх вимова. Уподібнення приголосних за дзвінкістю/глухістю, за твердістю/м'якістю, за місцем і способом творення. Зіставлення написання та вимови звуків і	2

		звукосполук при уподібненні.	
6	Правопис слів разом, окремо, з дефісом.	Правопис складних іменників. Написання складних прикметників. Правопис прислівників разом, з дефісом, написання прислівникових сполучень	2
7	Вживання великої букви.	Вживання великої букви. Правопис прізвищ, імен та імен по батькові. Правопис географічних назв.	2
8	Правопис слів іншомовного походження.	Правопис слів іншомовного походження. Правопис прізвищ та географічних назв іншомовного походження.	2

Модуль самостійної роботи

	Тема	Види і форми роботи	
1	Загальні відомості про мову. Українська мова – національна мова українського народу, один з вирішальних чинників самобутності його і державна мова України.	Опрацювати теоретичні питання, підготувати презентацію з теми «Українська мова – основний засіб національної ідентифікації»	4
2	Чергування звуків і відображення його на письмі.	Дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені завдання	4
3	Позиційні чергування голосних звуків. Чергування /y/ з /в/ та /і/ з /й/.	Опрацювати теоретичні питання, виконати зазначені завдання	4
4	Ненаголошені /e/, /и/, /o/ у різних морфемах. Особливості їх вимови.	Дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені завдання	2
5	Норми сучасної української вимови. Причини відхилення від орфоепічних норм.	Дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені завдання	4

	Основні риси правильної української літературної вимови.		
6	Вимова голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях. Вимова окремих приголосних і звукосполук. Вимова слів іншомовного походження.	Опрацювати теоретичні питання, виконати зазначені завдання	4
7	Перенос частин слів з рядка в рядок. Нетотожність понять «поділ слова на склади» і «перенесення частин слова з рядка в рядок».	Дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені завдання	4
8	Загальні правила переносу. Технічні правила переносу.	Опрацювати теоретичні питання, виконати зазначені завдання	3

Змістовий модуль 2.

Тема: Морфологія і орфографія

Практичний модуль

	Тема	План	
1	Іменник. Особливості відмінювання іменників I і II відмін	Іменник. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I відміни. Особливості відмінювання і правопис закінчень іменників II відміни.	2
2	Особливості відмінювання іменників III, IV відмін.	Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників III, IV відмін. Відмінювання іменників, які перебувають поза відмінами.	2
3	Числівник: відмінювання і правопис	Числівник. Зв'язок числівників з іменниками. Відмінювання і правопис простих, складних і складених числівників.	2
4	Займенник.	Займенник. Розряди займенників. Відмінювання і правопис займенників. Творення і правопис заперечних та неозначених займенників.	2
5	Дієслово: поділ на	Дієслово. Поділ дієслів на дієвідміни.	2

	дієвідміни, дієвідмінювання	Дієвідмінювання дієслів. Правопис особових закінчень дієслів I, II дієвідмін. Дієприкметник, творення і правопис дієприкметників..	
6	Правопис прислівників	Прислівник. Особливості творення прислівників. Написання прислівників разом і з дефісом. Написання <i>не, ні</i> у прислівниках.	2
7	Службові частини мови.	Службові слова. Правопис складних прийменників разом і з дефісом. Написання складених прийменників окремо. Правопис складних і складених сполучників. Написання часток разом, з дефісом і окремо. Написання часток <i>не, ні</i> з різними частинами мовами.	2
8	Контрольна робота	Диктант. Граматичне завдання.	2

Модуль самостійної роботи

	Тема	Види і форми роботи	
1	Поділ прикметників на групи за значенням.	Опрацювати теоретичні питання, виконати зазначені завдання	4
2	Вищий і найвищий ступені порівняння якісних прикметників. Особливості вживання синтетичних і аналітичних форм вищого і найвищого ступенів якісних прикметників.	Дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені завдання	4
3	Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень прикметників твердої та м'якої групи; паралельні форми закінчень у місцевому відмінку однини.	Опрацювати теоретичні питання, виконати зазначені завдання	4
4	Особливості відмінювання прикметників на	Дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені	2

	-лиций.	завдання	
5	Розряди числівників за значенням і будовою.	Дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені завдання	4
6	Написання <i>н</i> і <i>ни</i> у суфіксах дієприкметників і прикметників.	Опрацювати теоретичні питання, виконати зазначені завдання	4
7	Дієприслівник. Творення і правопис дієприслівників.	Дати відповіді на поставлені запитання, виконати зазначені завдання	4
8	Правопис вигуків та звуконаслідувальних слів	Опрацювати теоретичні питання, виконати зазначені завдання	3

Заочна форма навчання

Змістовий модуль 1.			
Тема: Фонетика. Графіка і орфографія. Орфоепія.			
Практичний модуль			
	Тема	План	
1	Правопис слів разом, окремо, з дефісом.	Правопис складних іменників. Написання складних прикметників. Правопис прислівників разом, з дефісом, написання прислівникових сполучень	1
2	Правопис слів іншомовного походження.	Правопис слів іншомовного походження. Правопис прізвищ та географічних назв іншомовного походження.	1
Модуль самостійної роботи			
	Тема	Види і форми роботи	
1	Орфографія української мови	Опрацювати питання: Поняття орфографії. Орфограми, типи орфограм. Принципи української орфографії. Нова редакція Українського правопису (2019).	5

2	Історичні чергування голосних звуків	Опрацювати питання: Найдавніші чергування /e/ - /o/; /i/ - /a/; /e/ - /i/; /o/ - /a/. Чергування /o/, /e/ з /i/. Чергування /e/ з /o/ після шиплячих та /й/. Звук /a/ з етимологічного /o/. Особливості їх вимови.	6
3	Чергування приголосних	Опрацювати питання: Чергування приголосних /z/, /k/, /x/ з /ж/, /ч/, /ш/ і /з'/, /ц'/, /с'/.	6
4	Позначення м'якості приголосних. Вживання апострофа.	Опрацювати питання: Позначення м'якості приголосних на письмі вживанням м'якого знака та букв я, ю, є. Написання м'якого знака в кінці і в середині слів. Випадки, коли м'який знак не пишеться. Вживання апострофа. Випадки, коли апостроф не пишеться. Сполучення літер йо, ьо.	6
5	Подвоєння і подовження приголосних. Спрощення у групах приголосних, їх вимова. Уподібнення приголосних	Опрацювати питання: Подвоєння і подовження приголосних. Спрощення у групах приголосних, їх вимова. Уподібнення приголосних за дзвінкістю/глухістю, за твердістю/м'якістю, за місцем і способом творення. Зіставлення написання та вимови звуків і звукосполук при уподібненні.	6
6	Вживання великої букви.	Опрацювати питання: Вживання великої букви. Правопис прізвищ, імен та імен по батькові. Правопис географічних назв.	7
7	Слова іншомовного походження	Опрацювати питання: Вимова голосних у наголошеній і ненаголошеній позиціях. Вимова окремих приголосних і звукосполук. Вимова слів іншомовного походження.	7

Змістовий модуль 2.
Тема: Морфологія і орфографія

Практичний модуль

	Тема	План	
1	Дієслово: поділ на дієвідміни, дієвідмінювання	Дієслово. Поділ дієслів на дієвідміни. Дієвідмінювання дієслів. Правопис особових закінчень дієслів I, II дієвідмін. Дієприкметник, творення і правопис дієприкметників..	1
2	Контрольна робота	Диктант. Граматичне завдання.	1

Модуль самостійної роботи

	Тема	Види і форми роботи	
1	Іменник. Особливості відмінювання іменників I і II відмін	Опрацювати питання: Іменник. Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників I відміни. Особливості відмінювання і правопис закінчень іменників II відміни.	7
2	Особливості відмінювання іменників III, IV відмін.	Опрацювати питання: Особливості відмінювання і правопис відмінкових закінчень іменників III, IV відмін. Відмінювання іменників, які перебувають поза відмінами.	6
3	Числівник: відмінювання і правопис	Опрацювати питання: Числівник. Зв'язок числівників з іменниками. Відмінювання і правопис простих, складних і складених числівників.	7
4	Займенник.	Опрацювати питання: Займенник. Розряди займенників. Відмінювання і правопис займенників. Творення і правопис заперечних та неозначених займенників.	7
5	Правопис прислівників	Опрацювати питання: Прислівник. Особливості творення прислівників. Написання прислівників разом і з дефісом. Написання <i>не, ні</i> у прислівниках.	7
6	Службові частини мови.	Опрацювати питання: Службові слова. Правопис складних	7

		прийменників разом і з дефісом. Написання складених прийменників окремо. Правопис складних і складених сполучників. Написання часток разом, з дефісом і окремо. Написання часток <i>не, ні</i> з різними частинами мовами.	
--	--	----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------	--

ПІДСУМКОВА ТЕКА

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Комплексне використання різноманітних методів організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності здобувачів та методів стимулювання і мотивації їх навчання, що сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця-філолога з урахуванням індивідуальних особливостей учасників навчального процесу й спілкування.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного педагогічного процесу. Це, наприклад, комп'ютерна підтримка навчального процесу, впровадження інтерактивних методів навчання (робота в малих групах, ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань тощо).

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості контролю.

Використовуються такі методи контролю (усного, письмового), які мають сприяти підвищенню мотивації майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до специфіки фахової підготовки перевага надається усному, письмовому і тестовому контролю.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання знань студентів під час підсумкового контролю

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)	Студент має глибокі, міцні й системні знання з усього теоретичного курсу, чітко формулює дефініції, використовуючи спеціальну термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, розуміє мету і завдання навчальної дисципліни, вміє застосовувати здобуті теоретичні знання в усіх видах лінгвістичного аналізу, вміє синтезувати знання з окремих параграфів, дає розгорнуту аргументацію кожного з теоретичних положень, покликаючись на думку вчених. Студент демонструє вміння визначати, оцінювати й пояснювати основні теоретичні положення, добирати й обґрунтовувати належність прикладів до певної категорії; порівнює, узагальнює, систематизує, інтерпретує готову наукову інформацію, виділяє головне, моделює мовні явища. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну і додаткову літературу, демонструє вміння підтверджувати теоретичний матеріал прикладами, а також вміння і навички працювати з

	науковою літературою. Мовлення студента відповідає нормам української літературної мови та науковому стилю мовлення.
Вище достатнього, В 89-83 бали, добре (4)	Відповідь студента інформативно повна, послідовна, аргументована. Студент знає теоретичний матеріал, покликається на думку дослідників, використовує фахову термінологію, вільно володіє понятійним апаратом, чітко формулює дефініції, вдало добирає приклади, однак припускається окремих неточностей у викладі теорії, відсутність виразної особистісної позиції. Студент опрацював основну рекомендовану літературу до курсу, володіє нормами літературної мови.
Достатній, С 82-74 бали, добре (4)	Студент оволодів програмним матеріалом курсу повністю. Відповідь студента повна й аргументована, спирається на праці вчених. Студент виявляє вміння аналізувати інформацію, добути з різних джерел, систематизувати її, добирати належні приклади для обґрунтування теоретичних положень. Однак припускається помилок в обґрунтуванні деяких теоретичних положень, допускає неточності у формулюванні висновків. Мовлення студента відповідає нормам української літературної мови.
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент знає основні теми курсу, але відповідь не повна і недостатньо аргументована, іноді не підкріплена прикладами, за обсягом відповідь складає дещо більше половини норми, характеризується повною завершеністю, зв'язністю, проте є недоліки за низкою показників: неповнота і поверховість у розкритті теми, порушення послідовності викладу та формулюванні висновків, бракує єдності стилю й системи у викладі, відсутня самостійність суджень. Мова студента містить стилістичні і граматичні помилки, не дотримується наукового стилю мовлення.
Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)	Студент допускає порушення у викладі теоретичного матеріалу, теоретичні положення висвітлює поверхово і непереконливо, порушує послідовність і логічність викладу матеріалу, відсутні приклади для аргументації положень теоретичного матеріалу. Студент лише частково опрацював рекомендовану літературу, тому засвоїв значну частину теорії, але безсистемно. Мова студента містить стилістичні і граматичні помилки, не дотримується наукового стилю мовлення.
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент має фрагментарні знання окремих частин курсу, помиляється у формулюванні дефініцій, має несформований понятійний апарат, допускає неправильні покликання на думку вчених, помиляється у тлумаченні; практично не володіє термінологією, допускає фактичні помилки при узагальненні та у всіх видах лінгвістичного аналізу. Студент не виконав вимог програми, не опрацював літературу рекомендовану для самостійного вивчення, не здатен самостійно виконати практичне завдання і зробити висновки.
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент повністю не опрацював програмний матеріал, у його відповіді відсутня система теоретичних знань. Він частково відповідає на поставлені запитання, але сам неспроможний логічно і послідовно викласти матеріал, навести приклади. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований. У мовленні студента трапляються лексичні й граматичні помилки, відчувається брак достатнього словникового запасу, тому порушується науковий стиль викладу.

Критерії оцінювання аудиторної роботи студентів

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
<p style="text-align: center;">Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)</p>	<p>Студент відмінно володіє теоретичним матеріалом, його відповідь відзначається повторною і вичерпністю знання матеріалу; він виявляє вміння вмотивувати власне бачення аналізованих питань, покликаючись на думки вчених. При викладі теоретичного матеріалу студент виявляє належний рівень логічності та доказовості, наявність самостійних міркувань і висновків, що свідчить, що він ознайомився з рекомендованою до курсу науковою літературою, а також запропонованою до опрацювання додатковою літературою і використовує здобуту інформацію при висвітленні питання. Теоретичні положення підкріплені конкретними прикладами. Студент уміє застосувати теоретичні знання на практиці, пов'язуючи його з суміжними темами. Практичні завдання в аудиторії і задані додому виконав повністю. На додаткові запитання викладача відповідає чітко, послідовно, аргументовано. Студент уміє робити самостійні висновки, висловлює гіпотези, дискутує й аргументує, посилаючись на першоджерела.</p>
<p style="text-align: center;">Вище достатнього, В 89-83 бали, добре (4)</p>	<p>Студент знає проблемні питання, відповідь його повна й аргументована, свідчить про міцні знання матеріалу. У викладі використовує різні погляди вчених на обговорювану тему. Студент опрацював рекомендовану до курсу основну літературу, чутко відповідає на поставлені викладачем додаткові питання. Відповідь студента логічна, структурована. Свої теоретичні знання студент уміє застосовувати на практиці. Проте допускає деякі неточності у формулювання узагальнень та висновків й у використанні понятійного апарату.</p>
<p style="text-align: center;">Достатній, С 82-74 бали, добре (4)</p>	<p>Студент виявляє знання повного обсягу матеріалу, висвітлює різні точки зору на обговорювану тему. Він опрацював основну рекомендовану літературу, ознайомився з додатковою, але у викладі матеріалу допускається помилки у визначенні значимості того чи іншого джерела. На додаткові питання студент не завжди відповідає правильно, або не завжди підкріплює відповідь прикладами. У цілому студент вільно орієнтується в матеріалі, але інколи припускається одиничних помилок.</p>
<p style="text-align: center;">Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)</p>	<p>Студент у викладі теоретичного матеріалу допускає деякі порушення, відповідь студента неповна, поверхова, недостатньо аргументована. Студент знає значну частину матеріалу, але ці знання мають не системний характер. На додаткові питання викладача не завжди дає правильну, точну відповідь. Знає стандартні дефініції, основну термінологію теми. У мові викладу трапляються граматичні і стилістичні помилки.</p>
<p style="text-align: center;">Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)</p>	<p>Відповідь студента не повна, поверхова, значна частина матеріалу не опрацьована. Матеріал студентом засвоєний на рівні невпевненого переказування, вивчене відтворює не завжди логічно й послідовно, але доцільно наводить приклади, знає основні дефініції і термінологію теми. Мова містить лексичні і граматичні помилки, неправильне слововживання.</p>
<p style="text-align: center;">Початковий, FX</p>	<p>Студент не володіє знанням матеріалу, допускає неточності і помилки при посиланні на факти і приклади. На додаткові питання</p>

59-35 балів, незадовільно (2)	відповідає лише частково. Студент не обізнаний з рекомендованою літературою, тому не володіє термінологією і не здатен сформулювати дефініції. Мовлення студента відзначається бідністю, відчувається брак достатнього словникового запасу.
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент повністю не знає фактичного матеріалу, неправильно витлумачує факти, подає помилкову аргументацію, на додаткові питання дає неправильну відповідь. Виявляє слабе володіння нормами сучасної української літературної мови.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, A 100-90 балів, відмінно (5)	Студент повно і всебічно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми і може аргументовано її доводити. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином.
Вище достатнього, B 89-83 бали, добре (4)	Загалом студент повно розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє належні знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак недостатньо аргументовано її доводить. Усі види практичних завдань правильно виконані та оформлені належним чином, проте трапляються поодинокі помилки у виконанні.
Достатній, C 82-74 бали, добре (4)	Студент розкриває винесені для самостійного опрацювання питання, оперує поняттями і термінологією, демонструє знання джерел, має власну думку щодо відповідної теми, однак не може її довести. Усі види практичних завдань виконані та оформлені належним чином, проте допущено помилки у виконанні завдань.
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент розкриває не всі питання, винесені для самостійного опрацювання, невпевнено оперує поняттями і термінологією, демонструє знання більшості джерел. При виконанні практичних завдань припускається помилок, виконані завдання оформлені належним чином, однак деякі завдання не виконані.
Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)	Студент розкриває окремі питання, винесені для самостійного опрацювання, недостатньо розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Завдання, винесені на самостійне опрацювання, виконані лише на 50%, допущено помилки при їх оформленні.
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент у загальних рисах розкриває питання, винесені для самостійного опрацювання, не розуміє їх сутність, намагається робити висновки, але при цьому припускається помилок, матеріал викладає нелогічно. Виконуються лише окремі завдання, винесені на самостійне опрацювання, не дотримуючись вимог при їх оформленні.
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент повністю не знає матеріал, винесений на самостійне опрацювання. Не виконані завдання, винесені на самостійне опрацювання.

Критерії оцінювання презентацій

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)	<p>Студент, який чітко виконав такі вимоги: зміст презентації відповідає поставленим дидактичним цілям і завданням; дотримано прийняті правила орфографії, пунктуації, скорочень і правила оформлення тексту; відсутні фактичні помилки; достовірно представлена інформація; лаконічний текст на слайді; зміст кожної частини текстової інформації логічно завершений; інформація подана привабливо, оригінально; текст виразно видно на тлі слайда, використано контрастні кольори для фону і тексту. На останньому слайді вказується перелік використаних джерел, активні і точні покликання на всі графічні об'єкти.</p>
Вище достатнього, В 89-83 бали, добре (4)	<p>Студент, у якого зміст презентації відповідає поставленим завданням; дотримано правила орфографії, пунктуації, оформлення тексту; відсутні фактичні помилки; достовірно представлена інформація; наявний лише один логічний наголос, не завжди лаконічний текст на слайді. На останньому слайді вказується перелік використаних джерел.</p>
Достатній, С 82-74 бали, добре (4)	<p>Студент, у якого зміст презентації відповідає поставленим завданням; в основному дотримано правила орфографії, пунктуації, оформлення тексту; відсутні фактичні помилки; достовірно представлена інформація; наявний лише один логічний наголос, не завжди лаконічний текст на слайді, є певні зауваження щодо привабливості поданої інформації. На останньому слайді вказується перелік використаних джерел.</p>
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	<p>Студент, у якого презентація відповідає поставленим завданням; однак наявні орфографічні, пунктуаційні помилки, не повністю дотримано правила оформлення тексту; зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено.</p>
Середній, E 63-60 балів, задовільно (3)	<p>Студент, у якого презентація не завжди відповідає поставленим завданням; наявні орфографічні, пунктуаційні помилки, не повністю дотримано правила оформлення тексту; зміст кожної частини текстової інформації логічно завершено.</p>
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	<p>Студент, у презентації якого порушена стислість і лаконічність викладу, текст має недостатню інформативність; відповідність змісту презентації не відповідає поставленим дидактичним цілям і завданням; наявні орфографічні та пунктуаційні помилки.</p>
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	<p>Студент не підготував презентацію.</p>

Критерії оцінювання виконання студентами контрольних робіт

Рівень, шкала, ECTS, оцінка	Теоретична підготовка, практичні вміння й навички
Високий, А 100-90 балів, відмінно (5)	Студент ґрунтовно засвоїв програмний матеріал, повністю та правильно виконав усі завдання контрольної роботи; робота оформлена належним чином (відсоток правильних відповідей 86-100 %).
Вище достатнього, В 89-83 бали, добре (4)	Студент правильно та повністю виконав завдання контрольної роботи, проте допустив незначні помилки, деякі неточності; робота оформлена належним чином (відсоток правильних відповідей 79-85 %).
Достатній, С 82-74 бали, добре (4)	Студент повністю, однак з деякими помилками виконав завдання контрольної роботи; допустив неточності при виконанні завдань, робота оформлена в довільному порядку (відсоток правильних відповідей 71-78%).
Середній, D 73-64 бали, задовільно (3)	Студент не повністю виконав завдання контрольної роботи, допустив помилки, у роботі наявні деякі неточності, що свідчить про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 64-70 %).
Середній, Е 63-60 балів, задовільно (3)	Студент виконав не усі завдання контрольної роботи, допустив значні помилки, що свідчить про недостатнє засвоєння теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 56-63 %).
Початковий, FX 59-35 балів, незадовільно (2)	Студент не виконав завдання контрольної роботи або виконав із суттєвими помилками, що свідчить про незнання теоретичного матеріалу (відсоток правильних відповідей 27-55 %).
Початковий, F 34-1 бал, незадовільно (1)	Студент не виконав завдання контрольної роботи (відсоток правильних відповідей 0-26%)

Критерії оцінювання диктантів

Кількість помилок	Оцінка
I—II курс (210 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1, 0/2	B 4 (добре)
½, 1/1	C 4 (добре)
2/1, 2/2	D 3 (задовільно)
2/3, 3/3	E 3 (задовільно)
0/4, 4/0	F X 2, 1 (незадовільно)
III курс (250 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1	B 4 (добре)
1/1	C 4 (добре)
2/2	D 3 (задовільно)
2/3	E 3 (задовільно)
3/4	F X 2, 1 (незадовільно)
4 курс (280 слів)	
0/0	A 5 (відмінно)
0/1	B 4 (добре)
1/0	C 4 (добре)
1/1	D 3 (задовільно)
1/2	E 3 (задовільно)
2/3	F X 2, 1 (незадовільно)

Критерії оцінювання тестових завдань

Час виконання 80 хвилин

Структура тесту

Тест складається з **30 завдань**, за які студент може набрати 46 тестових балів.

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 23 до 46 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 22 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
46	100	А відмінно	22	59	FX Незадовільно
45	97		21	56	
44	95		20	52	
43	93		19	49	
42	91		18	45	
41	89	В добре	17	42	
40	86		16	38	
39	84		15	35	
38	82		14	34	
37	80		13	29	
36	78	С добре	12	26	F незадовільно
35	76		11	23	
34	74		10	21	
33	72		9	19	
32	71		8	17	
31	69	D задовільно	7	15	
30	67		6	13	
29	67		5	10	
28	65		4	8	
27	64		3	6	
26	63	E задовільно	2	4	
25	62		1	2	
24	61		0	1	
23	60				

Критерії оцінювання тестових завдань

Структура тесту

Тест складається з **50 завдань**, за які студент може набрати 75 тестових балів.

За умови успішного розв'язання тестових завдань, студент може набрати від 38 до 75 тестових балів. Студентові, який набрав від 1 до 37 тестових балів, тест не зараховується.

Загальні критерії оцінювання тестових завдань

Оцінка «відмінно» – студент дав не менше 90% правильних відповідей.

Оцінка «добре» – студент дав не менше 70% правильних відповідей.

Оцінка «задовільно» – студент дав не менше 50% правильних відповідей.

Оцінка «незадовільно» – студент дав менше 50% правильних відповідей.

Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ	Тестовий бал	Бал за 100-бальною шкалою оцінювання	Оцінка за шкалою ХДУ
75	100	А відмінно	37	59	FX незадовільно
74	98		36	48	
73	97		35	46	
72	96		34	45	
71	94		33	44	
70	93		32	42	
69	92		31	41	
68	90		30	40	
67	89	В добре	29	39	
66	88		28	38	
65	86		27	37	
64	85		26	34	
63	84		25	33	
62	82		24	32	
61	81	С добре	23	30	
60	80		22	29	
59	78		21	28	
58	77		20	26	
57	76		19	25	
56	74		18	24	
55	73	D задовільно	17	22	F незадовільно
54	72		16	21	
53	73		15	20	
52	70		14	18	
51	68		13	17	
50	70		12	16	
49	68		11	14	
48	66		10	13	
47	65		9	12	
46	64		8	10	
45	63	E задовільно	7	9	
44	62		6	8	
43	61		5	6	
42	60		4	5	
41	63		3	4	
40	62		2	2	
39	61		1	1	
38	60				

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Зубков М. Українська мова / Універсальний довідник. Харків: ВД «Школа», 2009. 496 с.
2. Козачук Г. О., Шкуратяна Н. Г. Практичний курс української мови. Київ, 2008. 397 с.
3. Навчально-методичний посібник : Методика реалізації Українського правопису в новій редакції у закладах загальної середньої освіти / В.М. Терещенко, А.О. Панченков. Харків : Соняшник, 2019. 256 с.
4. Нечволод Л. Сучасний український правопис: комплексний довідник: правила, коментарі, приклади, винятки / 3-тє видання, виправлене та доповнене. Харків: Торсінг плюс, 2006. 223 с.
5. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні, Ін-т української мови. 4-те, випр. і доп. Київ: Наукова думка, 2008. 240 с.
6. Українська мова: Практикум і навч. посібник / Пазяк О., Сербенська О., Фурдуй М., Шевченко Л. Київ: Либідь, 2000. 384 с.
7. Фурдуй М. Українська мова. Практикум з правопису. Київ: Либідь, 2004. 269 с.
8. Шевчук С., Лобода Т. Практикум з української мови. Модульний курс. Київ: Вища школа, 2006. 326 с.
9. Ющук І. Практикум з правопису української мови. Київ: Освіта, 2000. 254 с.
10. Ющук І. Практикум з правопису і граматики української мови. Київ: Освіта, 2012. 270 с.

Допоміжна література

1. Голосовська Г. За десять друга чи без десяти два? *Дивослово*. 2012. №04(661). С.42.
2. Городенська К. Правопис власних назв іншомовного походження. *Дивослово*. 2013. №11(680). С. 52.
3. Городенська К. Тонкощі відмінювання прізвищ. *Дивослово*. 2013. №02(671). С.38-42.
4. Городенська К. Уживання та правопис новітніх запозичень. 2017. №12(729). С.40-41.
5. Задорожній В. Кличний відмінок іменників на *-ець* у сучасній українській мові. *Дивослово*. 2005. №3. С.39-42.
6. Коць Т. Словотвір іменників у мові преси початку ХХ століття і становлення граматичної норми. *Мовознавство*. 2012. № 2. С. 83-91.
7. Кравець М. Відмінювання, правопис, вживання займенника у мовленні. *Дивослово*. 2005. №3. С.24-26.
8. Кулаківська О. Зауваги щодо доцільності вживання деяких іншомовних слів. *Дивослово*. 2016. №03(708). С.40-41.
9. Кулаковська О. Деякі зауваги щодо іменника. *Дивослово*. 2017. №05(722). С.38-39.
10. Лаврінець О. Ще раз про «Український правопис». *Дивослово*. 2011.

- №01(646). С. 40-43.
11. Мельничайко В., Криський М. Виполоймо мовний бур'ян. *Дивослово*. 2015. №01(694). С.47-52.
 12. Омельчук С. Функціонування в сучасній українській мові прийменниково-іменникових конструкцій на позначення дефісного написання слів. *Дивослово*. 2016. №05(710). С.21-26.
 13. Ріпей М. Про лексичне втілення категорії кількості (*ряд будинків, низка заходів, кілька років*). *Дивослово*. 2012. №07(664). С.49-50.
 14. Ріпей М., Бореичук О. Говорімо правильно. *Дивослово*. 2013. №03(672). С.48-51.
 15. Степаненко М. Найсучасніші зміни в лексико-семантичному ладі української мови. *Дивослово*. 2015. № 09 (702). С. 35-38.
 16. Тоцька Н. Засоби милозвучності української мови. *Дивослово*. 2012. №12(669). С.38-43.
 17. Фурса В. Новітні тенденції родового розмежування іншомовних невідмінюваних іменників. *Дивослово*. 2014. № 09 (690). С.41-43.
 18. Ющук І. Логічна структура дієслівних словоформ. *Дивослово*. 2014. №02(683). С.30-32.
 19. Ющук І. Милозвучність української мови. *Дивослово*. 2018. № 10 (739). С. 43-46.

Словники

Тлумачні словники української мови

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Голов ред. Бусел В. Київ, Ірпінь: ВТФ «Перун», 2009. 1736 с.
2. Івченко А. Тлумачний словник української мови. Близько 7000 слів / А. Івченко; ред. Н. Фоміна. Харків: Фоліо, 2006. 766 с.
3. Короткий тлумачний словник української мови / За ред. Д. Гринчишина. Київ: Вид. центр «Просвіта», 2010. 600 с.
4. Мазурик Д. Нове в українській лексиці: Словник-довідник. Львів: Світ, 2002. 130 с.
5. Туровська Л., Василькова Л. Нові слова та значення. Київ: Довіра. 2008. 271 с.

Словники іншомовних слів

1. Словник іншомовних слів / Уклад. Л. О. Пустовіт та ін. Київ: Довіра, 2000. 1018 с.
2. Словник неологізмів: англо-український / укладачі Зацний Ю., Янков А. Вінниця: Нова Книга, 2008. 360 с.

Орфографічні словники української мови

1. Білоус М., Сербенська О. Екологія українського слова. Практичний словник-довідник. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Франка, 2003. 68 с.

2. Бурячок А. Орфографічний словник: 4-те вид., доопрац. Київ: Наукова думка, 2002. 460 с.
3. Великий зведений орфографічний словник сучасної української лексики / Уклад. і голов. ред. В. Бусел. Київ: ВТФ «Перун», 2003. 896 с.
4. Головащук С. Словник-довідник з правопису та слововживання / За ред. В. Русанівського. Київ: Наукова думка, 1989. 320 с.
5. Жайворонок В. Велика чи мала літера: Словник-довідник. Київ: Наукова думка, 2004. 202 с.
6. Новий орфографічний словник української мови: Граматика в таблицях: 50000 слів / О. Аматауні. Київ: Аконт, 2005. 414 с.
7. Орфографічний словник української мови: Понад 40000 слів / А. Івченко; ред. Н. Фоміна. Харків: Фоліо, 2006. 765 с.
8. Полякова Л. Український орфографічний словник з граматичними таблицями + короткий правописний коментар: 80000 слів. Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2006. 496 с.
9. Пономарів О. Фонема Г та Ґ. Словник і коментар. Київ: Видавничий центр «Просвіта», 1997. 40 с.

Орфоепічні словники

1. Головащук С. Складні випадки наголошення: Словник-довідник. Київ: Либідь, 1995. 192 с.
2. Головащук С. Словник наголосів. Київ: Наукова думка, 2003. 319 с.
3. Орфоепічний словник української мови / уклад.: В. Русанівський, В. Чумак, Г. Ярун; за ред. В. Русанівського. Київ: Перун, 2006. 202 с.

Інформаційні ресурси

1. Блог професора Пономарева. URL : <https://www.bbc.com/ukrainian/topics/ponomariv>
2. Городенська К. Мовна мозаїка. URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/263/browse?subject>
3. Сайт Олександра Авраменка. URL : <http://xn--80aafnzkijm.xn--j1amh/teleradio-lessons/12>
4. СловникUA. Портал української мови та культури. URL : <https://www.slovnyk.ua>
5. Український правопис (2019). URL : <http://www.inmo.org.ua/news.html>

Зміни та доповнення до робочої програми

_____ н.р.

Протокол № ___ від «___» _____ р. Протокол № ___ від «___» _____ р.

Завідувач кафедри _____ Голова НМР факультету _____

_____ н.р.

Протокол № ___ від «___» _____ р. Протокол № ___ від «___» _____ р.

Завідувач кафедри _____ Голова НМР факультету _____